

Nro. 13.

A' FELS. R. TSÁSZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Februar. 12-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

B é t s.

Gr. *Klerfayt* Feldmarsal, kinek sok érdemeit leg közelebb az arany gyapjas vitézi Rendnek tzimerével kívánta Fels. Urunk meg jutalmaztatni, változó egészsége miatt nem fog többé az alsó-Rénusi *Austriai* ármádiához menni, mellynek fő kormányja Fels. Urunk testvérjére *Károly* fő hertzegre bizatott. — Ő fő hertzogsége alatt fogja azon ármádiának egy részét Gr. *Wurmser* fő hadi vezér igazgatni, 's minden hadi történetekben tanátsával és erejével ezen királyi vezért segélleni.

A' *Galliciai* kórmányszék mostani sok foglalatosságainak serény elzközlése végett tettett Ő

Felségének, *Trautmannsdorf* Grófot udvari Tanácsosúl oda küldeni, és az ottan lévő szám felett való Tanácsos urat *Wurmser* Grófot valóságos Tanácsosává tenni.

E' folyó hólnapnak 4-dikén holt meg ama nevezetes Physicus és Astronomus, a' Sz. Agoston Rendén való szerzetes *Kutschmann Ferentz Dávid* életének 70-dik, a' szerzetben való létének 42-dik esztendejében, kinek halálát csak azok nem sajnálják, a' kik a' Geometriában, természeti tudományban, és astronomiában mutatott nagy érdemeit, ritka talentomait és tudós találmányait nem esmérték.

Hasonló kárt vallott a' *Prágai* fő iskola *Schmidt Ferentz Villibald* Philosophiae Doctornak, a' füvesz tudományban rendkívül való tanítónak, és több tudós társaságok tagjának ideje korán való halála által, a' ki is *Flora Bohemica* nevű igen hasznos és tudós munkája által minden természet vizsgálók előtt halhatatlan hirt 's nevet szerzett önnön magának.

Hadi Környülállások.

Az *Olasz Országi* ármádiáknál nem csak semmi fegyvernyugvás nincs, sőt a' mint Jan. 20-dik napján *Turinból* iratik, az előtt hatod nappal újjobban tsatáztak egymással az egyesült *Pedemonti Austriai* és Fr. ármádiák *Cosseria* és *Rodia* mellett, holott 200 főből álló Frantziáság előbre nyomulván, ölzve tsapott a' *Nizárdi* vadász katonákkal; de nem csak nem boldogúlhattak fel tételekben, sőt inkább tetemes veszteséggel vissza verettek.

A' Frantziáknak *Prussziai Geldriába* 's több *Rénus* mellett fekvő 's azon koronához tartozó tartományokba való bé menetelekből azt a' következtést húzták ki néhány politicusok, hogy a' *Prussziai* király ismét részt fogna venni a' Frantziák

ellen való hadakozásban. Erről mindazáltal különböző módon szóllanak a' *Berlini* levelek, hogy a' király tökéletes neutrálitást fog tartani, és hogy a' Fr. Respublikával szerzett különös békességének egyik czikkelyében előre meg volt az határoztatva, hogy a' közönséges békességnek idejéig minden *Rénuson* túl fekvő *Prussziai* tartományok a' Frantziák hatalma alatt maradjanak.

Olasz Ország.

A' múlt Sept. 28-dikán egy levelet küldött *XVIII. Lajos Veronából*, a' *Velentzei* köztársaság igen régi és nevezetes városából, a' hol 2 ezrendtől fogva tsendesesen lakik, *Londonba Harkourt* hertzeghez, mellyből ki tettzik, miként gondolkozzék ő még most is Fr. Ország eránt. Ezen levélnek tsak a' nevezetesebb czikkelyét kívánjuk érd. olvasóinkal közleni, melly ekképen vagon: „A' *Rénuson* való által menetel, az időnek közelgető czikkelye, 's több effélék meg gyöztek engemet arról, hogy a' *Condé* hertzeg corpusa leg alább ebben az ezrendőben semmit sem fog mivelni. E' mellett nem régiben azt mondotta egy minister, hogy én ott semmi fényes rollát nem játtzhatok. Magam is meg vagyok arról gyözetetve, hogy ha semmit sem fog a' *Condé* hertzeg corpusa mivelni; annál is olly formán lennék mint vagyok *Veronában*. Nékem tehát leg inkább a' *Vendei* osztályhoz lehetne reménységem, oda pedig az *Angliai* királyon kívül senki is engemet nem vihet. Sürgesse tehát az úr e' dolgot újjobban, mondja meg képebben a' ministereknek, hogy tőlök kívánom királyi székemet és siromat. Az Isteni gondviselés e' kettő közül eggyiket választani fogja, én pedig ennek meg határozása alá vetem magamat. Minden egyéb, akármi légyen is az, veszedelmes az én ditsőségemre, veszedelmes Országomnak jelenvaló 's következő állapotjára, sőt veszedelmes *Europának* tsendességére nézve is, meg nem egyeztethető Fr. Orzágnak

mostani környülállásaival, és ha szabad magamról szóllanom, minekutánna annyi sok sarkalatos tárgyakról beszéllettem volna, meg nem eggyeztethető az én lelkemmel. — Mind ezeket nyilatkoztassa ki az úr a' *St. Jámesei* kabinétnek — ragassza hozzá ezen engemet érdeklő meg jegyzést, hogy a' leg édesebb gyönyörűségem lenne, hogyha királyi izéket, ditsőségemet, 's Országomnak boldogságát egy olly kegyes fejedelemnek mint az *Angliai* király, 's olly bölts ministereknek mint az övéi, köszönhetném."

A' *Párisi* officialis újság levelekben ekként festetik le *XVIII. Lajos Veronában* való életének módja: „Jókor fel szokott kelni, és reggeli 8 órától fogva egész estvéig, sőt le fekvéséig tziperes ruháiban 's kardja oldalán fel öltözve van. Dél előtt töbnire mindég ir, 's egyedül *Flachlanden* Cancellariusát botsátja magához — ebédje mértékletes — dél után néhány audientziát ad, 's annakutánna fel 's alá sétál szobájában. Estvére vagy valamit olvastat magának, vagy udvari emberei mennek hozzája — kvártélyán kívül ki nem megy, és sem *Veronában*, sem annak környékén senkit meg nem látogat. Mindenkor igen testes és sokat szenved a' fogfájás és folyosó miatt, rendszerént mind a' *Moniteur* nevű, mind más Fr. Országi újság leveleket olvassa, a' mellyeket *Mailandon* által kapja. — Még most is Gr. *Lille* nevet visel, és a' midőn az emigránsok udvarlására menvén Felséges királynak nevezik, mindenkor nagyot szokott sohajtani. Udvari emberei között leg nevezetesebbek *Flachlanden*, *Precy*, és *Marquis Jancort*. *Damas*, *Hautefort* és *Móntagnac* a' *Vendei* osztályba küldettek — hólnaponként 10000 liver jövedelme jár a' *Spanyol* királytól s. a' t. Nagy reménységbe vagyon, hogy a' közönséges békeségnek alkalmatosságával el nem felejtkeznek rólla a' szövetséges fejedelmek.

A' *Korsusok* avagy *Korsikai* lakosok ismét

zenebonáskodnak az *Anglusok* ellen, és ha hitelt érdemél egy Jan. 20-dikán költ *Génuai* levél, egy *Angliai* zsóldban lévő *Korsus* regement fegyvert rántván egy *Anglus* regementre, belőle 14 embert meg ölt, ugyan annyit meg sebesített, egynéhányat el fogott, a' többit pedig el kergette, a' kik *Bastiába* keresték menedék helyeket s. a' t.

A' nem régiben *Madridból Génua*ba küldetett kurir fontos dolgokat vitt az ott való *Spanyol* miniszternek, mellyet abból gondolnak, hogy mindjárt akkor rendkívül való kurirokat küldött *Turinba*, *Pármába*, *Florentziába*, *Rómába* és *Nápolyba*. — Egy *Nápolyi* fregatta egy *Smirnából* jött és az *Algiriai* haramja szabad tarsáság számára rekrutákat hozott kereskedő hajót el rablott. A' *Dániai* követ jelentésére szabadon botsátatott ugyan a' hajó; de még eddig semmi más elégtétel nem adatott. — *Schérer* Fr. Generális még most is *Nizzában* vagyon, és egész armádiáját szorgalmatosan gyakoroltatja a' fegyverben. — A' *Génuai* Társaság tartományaiban minden múlt éltendei termését a' földnek requisitio alá vetették a' *Frantziák*, úgy hogy már most mindenütt igen nagy szükséget lát a' föld népe.

Még ekkorig, így szoll egy *Majlandi* levél, semmi bizonyost nem tudhatunk sem a' fegyvernyugvásról, sem a' békesség munkájának elkezdéséről, a' mint néhány *Turini* levelek említék vala. Azt mindazáltal bizonyosan irhatjuk, hogy Jan. 26-dikán hofszas Tanács gyűllést tartott a' *Szárdiniai* király a' *Pedemonti*, *Aostai*, *Montferráti* és *Chablaisi* hertzegek, nem külömben a' Status miniszterek, a' *Turini* nevezetesebb magistratualis személyek, és egynéhány Generálisok jelenlétekben, mellynek végződése után mindjárt kurirt küldött *Bétsbe*. — *Colli* Generális téli kvártélyba menni parantsolta ugyan a' hadi seregeket; de azért még most is *Czéva* környékén tanúzik a' *Pedemonti* armádiának nagyobb része,

és hogyha tökéletességre nem megyen a' fegyvernyugvás, még tsak álmodni se lehet a' katonának a' téli kvártélyra való menetelről, kiváltképen minekutánna az *Ormeo* és *Garesio* közt tányázó Frantziákhoz sok segítő seregek mentek volna. —

Frantzia Ország.

Miként inneplette légyen meg a' Fr. Respublika a' múlt Jan. 21-dik napját, ekként festi le egy Jan. 23-dikán költ *Párisi* lével: „A' tegnápelötti nap, mellyen némelly hamis próféták végső veszedelmet jövendöltek hazánkknak, tsendesen tölt el. A' reggeli ágyú lövéssel adatott jel által arra emlékeztettünk, hogy e' légyen utolsó királyunk halálának elztendönként előforduló napja. — Reggeli 8 órakor indult ki szép rendben a' nép a' *Márs* mezejére, holott a' haza oltára mellett egy szép emlékeztető oszlop emeltett fel armádiáinknak tizteletekre; itten esküdtek meg a' Directorium, és minden közönséges hivatalosok a' Respublika hívségére, az ide és környékeinkre öszve gyült 12000 főből álló armádia is jelen vólt ezen innéplésen, és a' Directorium 's ministerek előtt szépen defilirozott, az az, előttök szép rendben el masirozott. — A' *Marsiliai Szaira* és több patriota dallok el énekeltetvén, a' Directoriumnak mostani előülője *Reubel* gyökeres oratiót mondott a' fel gyülekezett sokaság előtt, mellyben a' Respublikához és előjáróikhoz való engedelmességre, 's hazájoknak szinmutatás nélkül való szeretetére serkengette őket.

Az ifjabb Tanáts gyüllésében dél előtt 11 órakor ékes áriákat jádzottak a' musikusok, *Treillard* ezen Tanátsnak mostani előülője előbeszélte *XVI. Lajos* király halálát annak okával edjütt, és a' Fr. nemzet képében ő is meg esküdt a' Respublika húségére. — Ezt mivelte a' 200 személlyből álló öreg Tanáts is,

A' belső dolgokra ügyelő minister *Benezech*, a' kit minden úton módon ótsárlanak és üldöznek a' Jákobinusok, le akarta hivatalát tenni, 's el is bútsúzott a' Directoriumtól; de ez bútsúzását nem tsak el nem fogadta, sőt meg fontolván azon nagy érdemeit, a' mellyeket mind *Párisban* mind az ármádiáknál elegendőképen meg mutatott a' kenyér meg bővítésében, ismét reá beszéllette ötét hivatalának további folytatására.

Egy *Párisi* Journál azt állítja, hogy a' Fr. Republikának mostani hadi ministerje *Aubert Dubayette* *Konstántzinápolyba* fog menni követtségbe, 's helyére *Bournonville* Generális fogna emeltetni, a' ki *Dümourier* Fr. Generális idejében is azon hivatalt viselte, hanem *Dümourier* gyanús dolgainak szoros meg vizsgálására küldetvén, 's ármádiánk kezére akadván azon hivatalját félbe szakasztotta. — A' Directoriumnak egyik tagja azt mondotta közönséges helyen, hogy nem sokára meg fog égettetni az assignáták metzsett táblája. Ennél örvendetesebb napja nem lehetne a' Fr. nemzetnek.

Bordeauxban (Burdegálisban) *Aquitániának* szép, népes, 's gazdag kereskedő városában és több nagyobb helységekben kemény vizsgálatok tétetnek a' polgári hitet le nem tett papok eránt, 's a' kiket ottan találnak azonnal le árestálják. A' ki esztendőtol fogva *Burdegálisban* nem lakik, tartozik ki nyilatkoztatni, ki és mitsoda járatbeli ember legyen, a' ki ezt nem miveli, tsapongó embernek tartatik, 's mint olyan meg is büntetetik; a' melly idegennek passusa nintsen, fogságba tsukatik. — A' hadi dolgokra ügyelő minister minden tábori hivatalt viselőktől irott vallás tételt kívánt a' felől, hogyha igaz hivséggel visel tetnek e' a' Republika eránt avagy nem?

A' *Doupsi* osztályban (a' Fr. Comitatusban) egy complott nyilatkoztatott ki, mellynek fő tzélja

a' vólt, hogy *Besançon* városát, a' só bányák mellett lévő erősségeket, és a' *Blamonti* várat a' *Conde* hertzeg armádiájának kezébe jádzottassa. Ezen planumot egy Anglus szolgálatban lévő Fr. tiztnél találták, a' ki *Vandumban* Helvetziának tartományában az Anglus követ passusával jár-kált, ennek egy nevezetes Agense *Bouvenót* vólt, kit ennekelötte buzgó patriotának lenni tartottak, ez által kivánta a' *Besanconi* kórmányozót *Ferrand* Generálist meg vesztegetni. Ez a' vészér tet-tetvén magát rojálistának lenni, az öfzve esküd-tekkel edjütt éjjelenként gyűlléseket tartott a' fel-tett dolognak végre hajtására, alattomban pedig tudtára adta az osztálybeli municipálitásnak és előjáróknak, kiknek parantsolatjából az előre meg határozott gyűllésben ismét meg jelent, 's a' néki ígértetett pénzt el vette. Azomba körül kerítetvén a' titkos gyűlléseknek háza, a' fent em-lített *Bouvenot* és egy más pap meg fogattak, a' többi pedig el futottak. Ezen utólsó gyűllésben 100 lovisdort adtak *Ferrand* Generálisnak, azon kívül 247 lovisdor, az az Lajos aranya, és sok betses portéka találatott az oldal szobában.

A' *Hágenai* Commendánsnak és több városi municipálitásoknak következő foglalatú levelek küldettek: „Jelentem, hogy titkos parantsolatom vagyon kendnek meg mondani, hogy mind a' végre hajtó Tanáts Commissariusára, mind a' ter-rorista név alatt esméretes ágenseire fel nyilt sze-mekkel vigyázzék, a' kik esküvéssel kötelezték egymást, hogy a' Respublikának minden városai-ban tüzet tsináljanak. Hitesse el magával, hogy ezek a' *Párisban* lévő gonosz emberek által igaz-gattatnak; reménylem, hogy kend minden szük-séges rendeléseket meg fog tenni gyalázatos fel-tételeknek semmivé való tételére. Kéttség kívül, így szoll egy *Strafsburgi* levél, a' tűz tsináláson újabb zenebonákat kell érteni, mivel mindenün-nen azt írják, hogy a' *terrorismus*, *jacobinismus* és a' *guilotine* ismét meg elevenedni láttatnak;

a' terroristák, kiváltképen *Pichegrü* Generális ellen törekednek, a' ki őket az utolsó zenebonában el nyomta 's széllyel szórta.

A' Directorium által *Lyonba* küldetett *Commissarius Reverchon*, a' múlt hólnapnak 10-dikén 3000 gyalogságból és lovasságból álló sereggel 's 6 ágyúval oda bé masirozván, leg elsőben is a' *Börset*, az az a' kereskedők szokott öfzve gyűléseknek házát záratta bé; annakutánna közönségesé tétetett hirdetménye által a' szabattság védelmezésére, és a' Respublika titkos ellenségeinek le nyomásokra hivta az 1789-dik esztendei patriotákat, a' polgári előjárókat hivataljaitól meg fosztotta, helyettek másokat tett, a' polgárságtól a' fegyvert el szedette, nem tsak a' városban, hanem annak környékén is, minden örr állásokra nemzeti gárdisták helyett linea truppokat állított, minden ott múlatott idegeneket a' városból ki hajtott, azokat, a' kik az első requisitio-beli ifjúságot a' táborba való meneteltől el vonták, meg fogatta s. a' t. Sok kereskedők, fabrikánsok és mester emberek meg rettenvén ezen kemény rendelésektől honnyaikból ki költöztek; ellenben a' patrioták szükségesnek itélték a' Respublika ellenségeinek meg rettentésekre ezen kemény fenytéket. A' Directorium végzése szerént, minden napnyugoti osztályoknak városai ostrómló állapotba tétetnek, még *Angers* városa is, holott *Hoche* Generális fő kvártélja vagyon; ilyenképen a' katona előjárók folytatják a' politziát, meg fogatják azokat, a' kik a' városnak védelmezésében több kárt mint hasznot tennének, és fegyvereiktől meg fosztván onnan el küldik. Egy hirdetménye által az igaz felebaráti szeretetre, egygyességre, és hazafiúi buzgóságra serkengette *Hoche* Generális a' polgárokat és katonákat; az utólsóbbaknak az Olasz Országi és Alpesi armádiáknak ditséretes példájokat terjesztette szemek eleibe.

Austriai Belgium.

Az idegenekre nézve, a' mint már egyfzér jelentettük, kemény parantsolatok tétettek *Bra-*
bantziában, és fel nyilt szemekkel vigyáznak azon lakosokra, a' kik a' *Rénus* környékéről honnyaikba vissza tért emigránsokkal edjütt titkos gyűléseket tártanak. — A' belső dolgokra ügyelő Fr. minister tudtára adta az *A. Belgiumi* osztályok kórmányozóinak, minémü titkos egyyet értésben légyenek, 's szüntelen levelezzenek *Belgiumnak*, 's nevezetesen *Brüsszelnek* lakosai a' Fr. Respublika ellenségeivel, mellynek az a' szomorú következése vólt, hogy egy *Valentziennesi* familia, és sok emigránsok *Brüsszelben* meg fogattak, 's őrizet alá tétettek.

Az *Ostendei* municipalitas, az az, polgári előjárók rabságrá vitettek tsak azért, mivel azt kívánták, hogy minthogy *Belgium* a' Fr. Respublikával öfzve kaptsolatott, tehát annak lakosaival is úgy kellene bánni, nint valóságos *Frantziákkal*, és őket az erőltetett költsönnek nem pengő hanem papiros pénzben való ki fizetésére kötelezni. Ez a' régi és új lakosok közt való megkülömböztetés annyival igazságtalanabbnak lenni láttatik, mivel az *A. Belgium* a' gyakorta való requisitiók és contributiok által egészen meg van mellyeztetve; még is már most el nem akarják tőle a' papiros pénzt venni, ámbár ottan mindent olyan pénzel fizettenek légyen a' *Frantziák* a' lakosoknak. — Jan. 16-dikán nagy lárma esett a' *Brüsszeli* teatromban, egy része a' nézőknek a' Directorium rendelése szerént, patrióta dallokat dúdolni, más része pedig azt meg akadályoztatni kívánván. A' municipalitas a' fő kórmányszék parantsolatja tellyesítésére intette őket.

Batáviai Respublika.

Leg közelebb illyetén foglalatú levelet vetünk *Hágából*: „*Frislandiában* nagy nyughatatlan,

ság uralkodik; sok helységeken, de kiváltképen *Leopardiában* erőszakosan kényszeríteni akarja a' község a' maga nemzeti képviselőit a' *Hollandiai* tartomány nemzeti Convent öszve gyűlléséről tett végzésének bé vételére. De mivel a' *Frisiai* tartománynak okosabb része a' Convent ellen vagyon, nem igen fülelnek a' nemzeti képviselők a' tudatlan község tsátsogására, és néhány tagjait a' *Leopardiai* municipálitásnak, a' kik t. i. a' kösséget fel ingerlették, meg fogatván, árestomba tsukatták.

A' köz Rendeknek *Zelandiába* küldött biztosaik üres válasszal tértek vissza *Hágába*, és telyeséggel reá nem vehették azon tartománynak képviselőit, hogy a' nemzeti Convent öszve gyűjtése ellen hozott végezéseket vissza vették volna. — A' *Hollandiai* tartománynak közönségei immár gyűlléseket tartanak a' nemzeti Conventbe küldetendő képviselőknek ki választására, és egyedül ollyakat választanak, a' kiket buzgó pátriótáknak lenni esmérnek. — *Amsterdamban* és *Hágában* Jan. 26-dikán tartottak a' polgárok gyűlléseket, 's akkor választották ki a' deputátusokat is. — A' *Batavusok* 4 batallionra akarják az artillériát szaporítani, 's Frantzia tisztek által gyakoróltatni a' lövöldözésben. — Az előbbi miniszterek és kormányfzék igazgatásának meg vizsgálására ki rendelt Commissáriusok, akként nyilatkoztatták ki magokat jelentéseikben, hogy ők az emberi jussoknak principiumai, a' természeti igazság, a' józan okosság, és a' szabad nemzet valóságos politikája szzerént kívánták vizsgálásokat intézni. —

Spanyol Ország.

A' Fels. *Spanyol* király és királyné utazásokról kedves tudósítások mentek *Madridba*. A' vélek edjött el ment és utánnok menendő személyeknek öt ezerre megy a' száma. Az othon ma-

radt infánsok (így neveztetnek a' *Spanyol*, *Portugalliai* és *Pármai* királyi házból származott hercegek és hertzeg asszonyok), és ministerek az *Aranjouzi* királyi palotába mentek lakni, 's ott is fognak a' Fels. király és királyné haza menekülegig maradni. — A' *Madridba* rendelt Fr. követ *Perignon* Generális Januárius közepén várattott oda.

Portugallia.

A' *Lisszaboni* tudositások szerént, a' múlt hólnapnak 7-dik napjára vólt a' *Brasiliai* hertzeg és hertzeg asszony *Badajózba* való ki indulásoknak ideje még határoztatva. Ő királyi hertzegaségekkel edjött *Don Petro* udvari fő mester, *Pons de Lima* Status titoknok és a' *Spanyol Ország*i követ mentek el. (A' *Brasiliai* hertzeg asszony el indulásának utólsó orájában meg betegedvén othon maradt). A' *Brasiliai* hertzeg jelen nem létében az özvegy *Brasiliai* hertzegné, és *Pinto di Souza*, 's *Don Guiseppe di Tiabre* Status titoknokok fogják a' Status dolgait kórmányozni.

Egy *Spanyol* fregatta és két *Brigantine* hajók védelmezése alatt 27 terehhordó hajók jutottak bé a' *Tagus* vizébe, mellyeken a' *Spanyol* zsóldbán vólt *Portugalliai* segitő seregek vitettek. A' *Spanyol* hajós vezért, tiszteket, és hajós katonákat gazdagon meg ajándékozta a' *Brasiliai* fejedelem.

A' múlt Dec. 19-dikén *Tágusba* bé ment Fr. parlamentalis hajón 240 fogoly Anglus katonák vóltak, a' kiket azon hajó vezére mindjárt által adott az Anglus Consuloknak. Mindnyájan bárattságosan fogadtattak a' Frantziák, és hajóiknak meg jobbitására a' királyi fegyveres házból adattak a' szükséges materiálek.

Elegyes Történetek.

Azok az emigrált Fr. papok, a' kik eddig

Helvétziában tartózkodtak, és sok nyomorúságot is szenvedtek, a' *Prussziai* király engedelmeiből alamisnát gyűjtenek magoknak *Szilesiában*. Ezt miveltek *Saxoniában* és az *Orosz Birodalomban* is. — A' *Génuai* köztársaságnál lévő Fr. követ elzendei fizetésének 12000 liverrel való meg szaporításával ugyan ott Plenipotentiarius ministerré tétetett. Mind a' *Brüsszeli*, mind a' több *A. Belgiumi* katona őrizetek meg öregbitettek. — Az erőltetett költsön adásnak nagy folyamata van a' Fr. Respublikának osztályaiban. Leg elsőben is a' Directorium tagjai, és a' 7 ministerek fizették le a' reájok esett költsönözött pénzt, az elsőbbek egyen egyen 120000, az utolsóbbak pedig 60000 livert adtak. — A' déli osztályokban támadt zenebona le tsendesítésére *Freron* nemzeti Commissarius küldetett. — Doctor *Bolmann*, a' ki *La Fayette* Fr. Generálist az *Olmützi* fogásból ki akarta szöktetni, az északi *Américának* fő városába *Filadelfiába* menvén és jutván jó szívvvel fogadtattott. — *Jourdan* Generális *Párisba* ment, 's Jan. 21-dikén még ott vólt. — A' Fr. armádiánál sok tisztek meg folytattak hivataljaiktól. — Nem régiben öszve találkozik egy jó patrióta egy emigrált nemessel *Párisnak* egyik útzáján, 's mondja neki: *Monsieur que diable faites vous ici?* az az, mi az ördögöt tsinálz itt? Nem félsz e' a' guilotinától? Nem biz én, felelé amaz mivel én is *terrorista* vagyok. A' *terroristák* avagy *Roberspierianusok* naponként több több vör szemet kapnak Fr. Országban, és ha erőt vehetnének, végtére is bóldogulnának a' rojalisták, mivel a' nemzet *Lucifernél* 's *Belzebubnál* is jobban gyűlöli a' *terroristákat*, 's vége hossa nem lenne a' zenebonának, de a' guilotinirozásnak sem. — Néhai *Mária Antónia* Fr. királynénak udvari orvos Doctora a' tömlötzből ki szabadulván *Rómába* ment, 's ott élt vagy két elzendeig, de nagy szegénységben, 's ugyan olyanban is hólt meg a' könyörülő szerzetesek ispotályában. — Jan. 15-dikén egy milliót érő asszignáta lopatott el az

oda való papiros pénz készítő műhelyből, 's még ekkorig sem találkozott ki a' tolvaj. — A' Fr. királyi hertzeg kis asszonynak fő udvari mesternéjévé *Chanclos* Grófné tétetett; e' vólt néhai *Ersebet* fő hertzeg asszonynak, mostan uralkodó Fels. Urunk első hitvesének is fő udvari mesternéje. — A' *Varsóviai* lakosoknak keményen meg parantsóltatott, hogy minden fegyvereket adják által az oda bé ment Prusszus Commendánsnak, a' ki az el rejtetett fegyvert bé adja, 50 arany jutalmat nyer 's a' neve se mondatik ki. — *Frank* orvos Doctor úr helyett, a' ki ennekelötte *Páviai* Prófessor vólt, most pedig a' *Bétsi* közönséges ispotálynak 7000 forint éltendei fizetéssel directorává tétetett, *Hufeland* névü híres doktort, és az orvosi tudománynak a' *Jénai* fő oskolában közönséges tanítóját hivatta a' Fels. Császár a' *Páviai* Prófessorságra, holott 4000 forint fizetése, tsinos bútorokkal fel ékesitetett szabad szállása, 's lova kotsija lélzen. — *Warsóvia* városának katonái el botsáttattak eddig való szolgálatjokból. Gr. *Pototzki*, a' ki néhány éltendeig Lengyel követ vólt *Stokholmban*, bútsút vett eddig viselt hivataljától. — A' múlt hólnapnak 18-dikán ünneplette meg a' *Königsbergi* (Regiomontumi) fő oskola a' *Prussziai* királyi koronának *I. Fridrik* első *Prussziai* király fejére lett tétetésének emlékezetes napját. — Tartsuk meg, hogy ez a' fejedelem itten t. i. *Königsbergben* született e' világra, a' melly alkalmatossággal egy oda való poéta ezt a' deák verset írta:

Nascitur in Regis monte Fridericus, quid istud?

Praedicunt Musae, Rex Fridericus erit.

Úgy is történt a' dolog, mivel *I. Leopold* Császár, attyának *Wilhelm Bránderburgiai* V. Fejedelemnek hasznos szolgálatiért, mellyeket a' múlt században a' Török ellen való háborúban, 's nevezetesen *Buda* várának 1686-dik éltendőben lett

villza vételében mutatott, fiának *Fridriknek* 1701-dik esztendőben királyi koronát tett a' fejére.

Török Birodalom.

Minden *Konstántzinápolyi* levelek egyenlőképen bizonyítják, hogy mind a' *Tofánában* (így neveztetik *Konstántzinápolynak* az a' külső városa, a' mellyben az ágyú és golyóbis öntő ke-mentzék, fegyverkészítő műhelyek, puskapor tsináló malmok vagynak, és a' hol a' Török ártil-leristák is laknak), mind más fegyvert készítő műhelyekben nagy hadi készülétek tétetnek, a' hadi és hajós seregek a' fegyverben szüntelen gyakoroltatnak; de miért miért nem e' már olyan titok, mellyet a' szakállos próféták sem tudnak. Hogy a' *Diván* fazekában fekete leves főzetik, abból is ki lehet húzni, hogy gyakorta számos idegen nemzetbeli hadi tiszteket vitet oda a' Porta költségén. Nem régiben egy *Cook* nevű Anglus Generálist küldött *Löndonból* a' Török követ, a' ki is annak a' hires *Cook* kapitánynak attyafia 's unokája, a' ki e' folyó századnak közepe tájján e' föld kerekiségét környül hajókázzván e' világ 5 dik részének egy nagy darabját az új *Polyné-siát* fel találta.

Az *Archipelagusba* ment Fr. eskadrénak, az az, kis flottának egyéb tzielja lenni nem láttatik, hanem hogy az ott lévő, vagy az azon által menő ellenséges hajók után ólálkodják. Minap el is rablott egy Anglus fregattét, mellynek mint neutralis tartományban el fogatotnak vissza adatását eléggé sürgette úgyan az Angliai követségnek titoknokja: mindazáltal még eddig semmi feleletet nem kapott a' *Reis Effenditől*, 's kevés reménység is vagyon a' fregatténak vissza adatásához. — *Konstántzinápolynban* egy kevéssé megfűnt úgyan a' pestis, de annal jobban ki-terjedt az *Archipelagusi* szigetekben.

Magyar Ország.

Tekintetes *Sturmán Márton* urat, T. N. Gömör Vármegye törvényes Tábla Biráját, azon hiv és tetemes szolgálatjaira, és ezekből reá áradott nyomos érdemeire nézve, mellyekkel Hazájához 's Királyához nem tsak szakadatlanúl viseltetett, hanem azokat már ditsőséges emlékezetű *II. József* Császár és Király bóldog uralkodása alatt sok izben nyilván meg is mutatta, és azokat újjabb érdemeivel tetézni még mind ez ideig sem szűnt meg, ő Császári 's Királyi Felsége, e' most folyó esztendőben, nevezetesen a' múlt Januáriusban, *Királyi Tanácsosságra* méltóztatott emelni.

Máramaros Vármegyéből Jan. 2-dik napján. Midőn a' múlt September elein *Szigeten* tartott Sz. Zsinat az iskolák dolgát a' Reformatusoknál különösen szivére vette, és azoknak meg jobbitásáról illendő rendeléseket tett volna, akkor azt is meg határozta, hogy ezen idvességes dolognak annál jobban lehető elő mozdítására, a' fő Kurátor és Esperést urak ezen 7 gyülekezetekből álló ekklesiákban lévő iskoláknak megtekintésére ki menjenek. De ezek mind ketten ágyban fekvő betegek lévén, az *Esperes Gáti István* Szigeti egyik Predikátor, a' fő Kurátor úr pedig, Tek. Consiliarius és első V. Ispány *Pogány Farkas* urakat kérték meg e' dologra, mellyet magokra vállalván, Dec. 17-dikén el is végezték, és meg mutatták valósággal, hogy a' Tiszt. Püspökségnek e' részben való törekedését egy Tractus is hathatosabban szivére nem vette mint ez. A' nevezett Consiliarius T. Pogány Farkas Úrnak buzgóságát a' tette itt is különösen figyelmetességre méltóva, hogy ezt az egész visitát maga alkalmaztatosságn, minden diurnum és költség nélkül tette meg, és a' leg nagyobb készséggel ezer foglalatosságainak megteremtésével.